

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Viite:

Lauhanen, R. Viirimäki, J. & Laurila, J. 2021. Luonnontuotteista lisää rahaa. Metsälehti (89) 12, 29.

Luonnontuotteista lisää rahaa

Tuore selvitys kertoo, että metsävaratietoa voidaan käyttää luonnontuotteiden keruukohteiden kartoitukseen.

KIINNOSTUS puuhun perustuviin luonnontuotteisiin on kasvussa. Metsänomistajat voivat saada kuusenkerkistä ja koivunmahlasta lisätuloja, koska niitä ei saa kerätä ilman maanomistajan lupaa. Lisäksi kesäsaat eivät olennaisesti vaikuta puuhun perustuviin luonnontuotteisiin, toisin kuin metsämarjoihin ja -sieniin.

Suomen metsäkeskuksen Metsään.fi-palvelun lähtökohdانا on ollut puuntuotanto ja sitä tukevat digitaaliset metsikkökuviotiedot karttoineen. Palvelu ei sellaisenaan ole metsäsuunnitelma. Suomen metsäkeskuksen ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun hankkeessa kiinnostuttiin metsävaratiedon käytöstä puuhun perustuvien luonnontuotteiden kartoituksessa.

Selvityksessä verrattiin metsäkeskuksen metsävaratiedoista otannalla saatujen kuusenkerkkätaimikko- ja mahlakoikkotietojen paikansa pitävyyttä eli kohteiden keruupotentiaalia 20 maastokohteella Etelä-Pohjanmaalla. Hankkeessa sovellettiin Luonnonvarakeskuksen ja Itä-Suomen yliopiston linjaamia hyvien mahlakoivikoiden ja kerkkätaimikoiden kriteereitä.

DIGITAALISEN metsävaratiedon avulla paikannettiin kaikki kymmenen kohdetta mahlankeruuseen sopiviksi. Mahlankeruuta varten tuoreiden ja

sitä viljavampien kangasmetsien rauduskoivikoissa puuston keskiläpimitan tulisi olla vähintään 20 senttimetrin rinnankorkeudelta. Lisäksi koivuilta edellytetään hyvää kasvua ja suurta latvusta. Koivujen osuudenpuuston runkoluvusta tai pohjapinta-alasta tulisi olla yli 75 prosenttia ja runkoluvun yli 500 kappaletta hehtaarilla.

Kerkkätaimikoissa metsävaratieto piti suurimmaksi osaksi paikkansa. Seitsemällä kohteella kymmenestä kuviotiedot täyttivät potentiaalisten kerkkätaimikoiden vaatimukset. Hyvä kerkkätaimikko on hoidettu, ja kuusien sopiva keskipituus 3–6 metriä. Selvityksen kolme taimikkoa ei täyttänyt kriteereitä, koska hoitamattomissa sekataimikoissa kasvoi runsaasti mäntyjä ja koivuja. Kohteilla liikkuminen oli hankalaa ja kerkkien poiminta haastavaa.

Maastointoiminnit tehtiin jokamiehenoikeuksien puitteissa kuvioittaisella arvioinnilla. Rajallinen selvitys tukeutui metsävaratietoon metsänomistajien tietosuojaa vaarantamatta.

Tarkoitus ei ollut arvioida itse järjestelmää, vaan pilotoida metsävaratiedon käyttöä puuhun perustuvien luonnontuotteiden kartoituksessa.

METSÄVARATIETOA voidaan hyödyntää mahlakoivikoiden ja kuusenkerkkätaimikoiden kartoituksessa, selvitys osoittaa. Koivikoiden osalta menetelmä toimi aina. Mutta kun kaukokartoitusta tehdään harvakseltaan ja luonto muuttuu nopeasti, alkuperäinen kuusentaimikko voi kehittyä muutamassa vuodessa hoitamatto-

maksi sekataimikoksi.

Luonnontuotealan vahvistamiseksi metsäalan toimijoiden tulisi valistaa metsänomistajia potentiaalisista mahlakoivikoista ja kerkkätaimikoista. Hanketoimijoiden tulisi puolestaan valistaa metsäalan eri toimijoita luonnontuotteiden mahdollisuuksista.

Jo tällä hetkellä luonnontuotealan yritykset voivat puunostajien tavoin ilmoittautua Metsään.fi-järjestelmään toimijoiksi. Järjestelmään voi ilmoittaa toiveita ja kriteereitä sopiville keruukohteille. Metsänomistajat voivat halutes-

saan vastata luonnontuotealan toimijoiden tarpeisiin. Keruuluvat ja -korvaukset pitää katsoa erikseen.

Selvitys oli osa Suomen metsäkeskuksen ja Seinäjoen ammattikorkeakoulun ”Makuja maakunnan metsistä” -hanketta, joka edistää metsiin perustuvien luonnontuotteiden käyttöä Etelä-Pohjanmaalla.

RISTO LAUHANEN
MMT, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
JUHA VIIRIMÄKI
mti (AMK), Suomen metsäkeskus
JUSSI LAURILA
MMT Suomen metsäkeskus